

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.720.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pana Posła Henryk Smolarza wraz z grupą posłów, nr 6792, ws. polityki rodzinnej sprzyjającej zwiększeniu liczby urodzeń, proszę przyjąć poniższe informacje.

Wśród działań podejmowanych w zakresie wyzwań demograficznych, w tym poprawy dzietności, wymienić trzeba:

- Powołanie 21 kwietnia 2024 r. Rady do spraw Polityki Rodzinnej i Demograficznej w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, do której zadań należy opracowywanie kierunków działań, których celem jest poprawa sytuacji demograficznej w Polsce i przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w zakresie polityki demograficznej.
- Plany dotyczące prac Zespołu Międzyresortowego do spraw Przeciwdziałania Negatywnym Zjawiskom Demograficznym. Zgodnie z przyjętymi założeniami, do zadań zespołu należeć będzie m.in. proponowanie kierunków działań w obszarach dotyczących zagadnień mających wpływ na zjawiska demograficzne. Obecnie trwają prace nad nowelizacją Zarządzenia Nr 425 Prezesa Rady Ministrów z 2 października 2023 r. w sprawie Międzyresortowego Zespołu do spraw Przeciwdziałania Negatywnym Zjawiskom Demograficznym.
- Powołanie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej 12 lutego 2024 r. Rady do spraw Kobiet na Rynku Pracy. Do jej zadań należy w szczególności: inicjowanie i wspieranie wysiłków na rzecz poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy oraz zapewnienie równości kobiet i mężczyzn w sferze publicznej, zawodowej i prywatnej; opracowanie kierunków działań, których celem będzie zapewnienie równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy; przedstawianie Ministrowi propozycji rozwiązań w zakresie poprawy sytuacji kobiet na rynku pracy oraz zapewnienia równości mężczyzn i kobiet w sferze publicznej, zawodowej i prywatnej; opiniowanie inicjatyw w zakresie aktywizacji zawodowej kobiet i ich powrotu na rynek pracy; inicjowanie debat i kampanii społecznych przeciwdziałających stereotypowemu postrzeganiu ról społecznych kobiet i mężczyzn; inicjowanie przedsięwzięć promujących równowagę między życiem rodzinnym i zawodowym, w tym zachęcanie ojców do korzystania z uprawnień pracowniczych związanych z rodzicielstwem.
- Realizowanie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027, projektu niekonkurencyjnego pn. „Wypracowanie rozwiązań służących przeciwdziałaniu migracji osób młodych z terenów dotkniętych depopulacją”. W ramach projektu zaplanowano przeprowadzenie badań służących zdiagnozowaniu przyczyn migracji osób młodych z terenów dotkniętych depopulacją, zarówno miast i wsi. Płynące z nich wnioski posłużą wypracowaniu rozwiązań programowych i prawnych, w tym instrumentów rynku pracy, zachęcających osoby młode do pozostawania i powrotów na te tereny. Projekt zakłada

także przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych, skierowanych do osób młodych i zidentyfikowanych w badaniu grup mających wpływ na decyzje dotyczące migracji z terenów dotkniętych depopulacją.

– Inicjatywy wspierające rodziców i opiekunów dzieci w wieku do lat 3, wśród których wymienić należy:

- 1) Ustawę Aktywny Rodzic, wprowadzającą do systemu prawnego trzy świadczenia wspierające rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka, czyli: Świadczenie „Aktywni rodzice w pracy”, kierowane do aktywnych zawodowo rodziców dziecka w wieku od 12. do 35. miesiąca życia. Ustawa definiuje aktywność zawodową, której poziom/rodzaj będzie uprawniał do otrzymywania ww. świadczenia. Świadczenie przysługuje w wysokości 1 500 zł miesięcznie przez 24 miesiące od 12. do 35. miesiąca życia dziecka. W przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, kwota świadczenia przysługuje w podwyższonej wysokości 1900 zł miesięcznie; świadczenie „Aktywnie w żłobku”, które zastąpiło zdecydowanie mniej korzystne dofinansowanie opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, przysługujące w wysokości do maksymalnie 400 zł miesięcznie i uregulowane ustawą z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi do lat 3. Świadczenie „Aktywnie w żłobku” kierowane jest do rodziców dzieci uczęszczających do żłobka, klubu dziecięcego albo dziennego opiekuna i przysługuje w wysokości do 1500 zł miesięcznie na dziecko lub do 1900 zł miesięcznie na dziecko z niepełnosprawnością, przy czym nie może przekroczyć wysokości opłaty, jaką rodzic ponosi za pobyt dziecka w instytucji opieki. Ustawa wprowadza także górną granicę wysokości opłat żłobkowych, której przekroczenie wyklucza daną instytucję opieki lub dziennego opiekuna z procesu przyznawania świadczenia „Aktywnie w żłobku” zapobiegając sytuacji, w której w wyniku wprowadzenia świadczenia nastąpiłby znaczący wzrost ponoszonych przez rodziców opłat. W pierwszym okresie obowiązywania ustawy powyższy próg został określony kwotowo wynosi 2200 zł miesięcznie; świadczenie „Aktywnie w domu” zastąpiło z kolei funkcjonujący dotychczas i mniej korzystny, gdyż nieprzysługujący na pierwsze dziecko, rodzinny kapitał opiekuńczy. Świadczenie przysługuje na każde dziecko w rodzinie w wieku od 12. do 35. miesiąca życia. Wypłacane jest w wysokości 500 zł miesięcznie przez 24 miesiące (nie ma możliwości pobierania świadczenia w wysokości 1000 zł przez 12 miesięcy, jak w przypadku rodzinnego kapitału opiekuńczego). Jest to forma wsparcia kierowana do tych rodziców małych dzieci, którzy nie są uprawnieni lub nie decydują się na skorzystanie z dwóch wcześniejszych świadczeń, gdyż w szczególności pozostaną nieaktywni zawodowo lub ich dziecko nie uczęszcza do instytucji opieki.
- 2) Program Aktywny Maluch 2022-2029, którego celem jest wzrost dostępności miejsc opieki, co przyczynia się nie tylko do zwiększenia odsetka dzieci objętych opieką, ale także umożliwia łączenie życia zawodowego z rodzinnym i pozwala na zwiększenie zatrudnienia, zwłaszcza wśród kobiet. Program zapewnia wsparcie w zakresie tworzenia i funkcjonowania 102 577 nowych miejsc opieki. Jego budżet wynosi 6,5 mld zł. 19 stycznia 2023 r. ogłoszony został Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch 2022-2029 (daw. MALUCH+

2022-2029). Pierwszy nabór wniosków rozstrzygnięto 27 kwietnia 2023 r., a 6 lipca 2023 r. ogłoszono nabór ciągły, który potrwa do końca 2025 r. lub do wyczerpania zabezpieczonych na ten cel środków finansowych. Wysokość dofinansowania na tworzenie miejsc opieki dla jednostek samorządu terytorialnego wynosi do 57 528 zł bez VAT na 1. miejsce opieki, zaś dla pozostałych podmiotów 12 410 zł z VAT. Niezależnie od tego, jaki podmiot utworzy miejsca opieki, przez okres 36 miesięcy będzie otrzymywał środki na ich utrzymanie w kwocie 836 zł miesięcznie na 1 miejsce, celem zmniejszenia opłat ponoszonych przez rodziców dzieci korzystających ze świadczonych tam usług. Pierwszeństwo w uzyskaniu środków Programu mają gminy.

- 3) Program Aktywny Dzienny Opiekun 2025: (pierwsza edycja: Pierwszy Dzienny Opiekun w gminie 2024). 15 lipca 2024 roku ogłoszony został resortowy program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 Aktywny Maluch – Pierwszy dzienny opiekun w gminie 2024. Na realizację Programu przeznaczono w 2024 r. kwotę do 60 mln zł. Obecnie ustalane są szczegóły realizacji kolejnej edycji programu (wysokość jego budżetu, finansowanego z Funduszu Pracy to maksymalnie 60 mln zł). O dofinansowywanie mogą ubiegać się gminy, na terenie których nie funkcjonuje żadna instytucja opieki nad dziećmi do lat 3, ani nie jest planowane utworzenie takiej instytucji w ramach umów o dofinansowanie do Programu Aktywny Maluch 2022-2029. W ramach Programu dofinansowane tworzenie i funkcjonowanie miejsc opieki w ramach maksymalnie dwóch dziennych opiekunów w danej gminie. Łączna kwota dofinansowania nie może przekroczyć 300 000 zł, bez względu na liczbę tworzonych instytucji opieki, natomiast kwota dofinansowania do funkcjonowania jednego dziennego opiekuna nie może przekroczyć 8 000 zł brutto miesięcznie.
- 4) Akademię Wsparcia – krajowy system wspierania rozwoju opieki wczesnodziecięcej w Polsce – 2024-2026, której zainicjowanie jest jednym z działań służących podnoszeniu jakości opieki sprawowanej nad dziećmi do lat 3 oraz rozwojowi i promocji instytucjonalnych form tej opieki, głównie poprzez upowszechnianie formalnej opieki i wspieranie podmiotów prowadzących instytucje opieki, a także opiekunów i gmin instytucje opieki kontrolujących czy upowszechnianie współpracy z rodzicami w celu podnoszenia jakości świadczonych usług opiekuńczych.
- 5) Aktywne Place Zabaw: głównym celem programu jest podnoszenie jakości opieki nad dziećmi do lat 3 świadczonej przez żłobki i kluby dziecięce. Celem szczegółowym jest poprawa warunków pobytu dzieci w instytucjach w czasie zabaw na świeżym powietrzu poprzez dofinansowanie przebudowy istniejących placów zabaw lub ich wyposażenie, przy wykorzystaniu naturalnych elementów takich jak rośliny, drzewa, woda, ziemia i piasek, czy zróżnicowane ukształtowanie terenu. Dofinansowanie można otrzymać na przebudowę lub wyposażenie istniejących, przynależących do żłobków lub klubów dziecięcych placów zabaw, a więc na: roboty budowlane, remont nawierzchni, modyfikację i zagospodarowanie terenu, zakup i montaż wyposażenia, zakup pomocy do prowadzenia zajęć odbywających się na placu zabaw. Dofinansowanie dotyczy 2025 r. Jego wysokość wynosi do 300 000 zł na instytucję opieki, niezależnie od tego ilu placów zabaw dotyczy wniosek. Nie jest wymagany wkład własny.
- 6) Kontynuację Rządowego programu dofinansowania dodatków motywacyjnych do wynagrodzeń opiekunów i pracowników publicznych instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Obecnie prowadzone są prace analityczne, które pozwolą na wypracowanie rozwiązań w zakresie polityki demograficznej. Przewidziany jest także dalszy rozwój programów mających na celu wsparcie rodziców i opiekunów dzieci w wieku do lat 3, także poprzez ciągłe zwiększanie dostępności finansowej i terytorialnej w zakresie wysokiej jakości opieki instytucjonalnej.

Według Sprawozdania Rady Ministrów z realizacji ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, w 2022 r. funkcjonowało 7452 instytucje opieki nad dziećmi w tym wieku, oferujące 222 184 miejsc. W 2023 r. (wg informacji ze Sprawozdania Rady Ministrów z realizacji ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 w 2023 r.) liczba miejsc opieki wynosiła 226 405 w 7578 instytucjach, co oznacza wzrost liczby dostępnych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 o 4221 i wzrost liczby instytucji opieki o 126 w porównaniu do roku poprzedniego. Obecnie (wg stanu na listopad 2024 r.) funkcjonuje 8394 instytucje, oferujące 243 839 miejsc. Oznacza to wzrost liczby dostępnych miejsc opieki o 17 434 i wzrost liczby instytucji opieki o 816 w porównaniu do roku poprzedniego.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie były prowadzone analizy w zakresie wpływu dostępności opieki żłobkowej na wzrost dzietności w poszczególnych gminach.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/